

Förkortningar, version 27

10 maj 2007

Förkortningar, version 27

I denna förkortningsordlista ges bara en uttydning på engelska av förkortningen samt en kort förklaring på svenska av begreppet. Observera att det faktum att förkortningarna nedan är genomgående angivna med versaler inte betyder att alla förkortningar ska skrivas så. Se vidare [fråga 21](#), [fråga 22](#), [fråga 23](#) och [fråga 26](#) för närmare råd om hur initialförkortningar bör hanteras på svenska.

förkortning	uttydning	förklaring
AAC	Advanced Audio Coding	format för komprimering av ljudfiler ursprungligen definierat i standarden MPEG-2; ska komprimera mer men ändå ge högre ljudkvalitet än MP3-formatet; används bl.a. i Apples musikspelare iPod
ACPI	Advanced Configuration and Power Interface	styrmetod för energisparfunktioner i Windows; jämför det äldre APM
ADB	1) Automatisk databehandling; 2) Administrativ databehandling	
ADSL	Asymmetric DSL	DSL-variant som bygger på asymmetrisk förbindelse, t.ex. 1 Mbit nedströms (till användarens dator) och 64 Kbit uppströms (från datorn); maximal överföringshastighet 9 Mbit/s
AGP	Accelerated Graphics Port	arkitektur för lokal databuss från Intel; avsedd för 3D-grafikkort, som då får snabbare åtkomst till arbetsminnet än via PCI-bussen; det finns även en kortplats som kallas AGP-kortplats
AJAX	Asynchronous Javascript and XML	beteckning för ett antal metoder som används för att skapa interaktiva webbsidor så att användarna får avancerade funktioner påminnande om de i vanliga lokalt installerade program, t.ex. dra-och-släpp; på klienten används språket Javascript för att manipulera data och användargränssnitt, medan XML används vid datautbyte mellan klienten och webbservern
AMP	Apache, MySQL, PHP	typisk kombination av öppna program på en server för en dynamisk webbplats, bortsett från operativsystem: webbserverprogrammet Apache, relationsdatabasen MySQL och skriptspråket PHP; jämför Lamp
ANSI	American National Standards Institute	standardiseringsorganisation i USA
AOD	Advanced Optical Disc	Se HD-DVD
API	Application Program Interface	gränssnitt som gör det möjligt att i program och insticksmoduler utnyttja funktioner för vissa tjänster som finns tillgängliga i ett annat program eller i en funktionssamling

APM	Advanced Power Management	styrmetod för energisparfunktioner i Windows; jämför det nyare ACPI
ASCII	American Standard Code for Information Interchange	7-bitskod för representation av alfanumeriska tecken
ASP	1) Active Server Pages; 2) Application Service Provider	1) produkt för dynamisk framställning av webbsidor; 2) programuthyrningsföretag eller annat företag som erbjuder tjänster som innebär att kunden hyr tillgången till program och drift via t.ex. Internet
ATA	Advanced Technology Attachment	ANSI-namnet på IDE 1)
ATAPI	ATA Packet Interface	tillägg till ATA-standarden för lagringsenheter som cd, dvd och zip; enligt detta överförs data i paket i stället för i sektor- eller blockform som på en hårddisk
ATX	Advanced Technology Extended	specifikation av storlek på moderkort och datorlåda (till pc) samt var och hur olika komponenter ska anslutas, inkl. deras höjd; jämför det nyare BTX
BBS	Bulletin Board System	elektronisk anslagstavla, elektroniskt diskussionsforum, elektronisk meddelandeförmedling; avser äldre uppringbara tjänster som inte ingick i Internet; motsvaras idag av Internets diskussionsforum
BD	Blu-ray Disc	vidareutveckling av dvd som innebär ökad lagringskapacitet; formatet stöds av Sony m.fl. och konkurrerar med HD-DVD
BD-R, BDR	Blu-ray-Disc Recordable	skrivbar blurayskiva
BD-RW, BDRW	Blu-ray-Disc Rewritable	återskrivbar blurayskiva
BIOS	Basic Input Output System	en samling rutiner för in- och utmatning som utnyttjas av PC-DOS, MS-DOS och program som körs i datorer som har detta operativsystem
BTX	Balanced Technology Extended	specifikation av storlek på moderkort och datorlåda (till pc) samt var och hur olika komponenter ska anslutas, inkl. deras höjd; ger effektivare kylning än det äldre ATX
CALS	Continuous Aquisition and Life-cycle Support	standard för utväxling av information i elektronisk form mellan USA:s försvarsdepartement och dess leverantörer; tidigare uttydning: Computer Aided Acquisition and Logistics Support
CCD	Charge Coupled Device	ljuskänslig halvledare som omvandlar mottaget ljus till spänning; vanlig i digitalkameror och bildläsare
CDMA	Code Division Multiple Access	1) teknik för digital mobiltelefoni införd 1995 i USA (varumärke CDMA One); konkurrent till GSM; 2) teknik för 3G-telefoni som bygger på kodelning, att flera telefonsamtal får dela på samma radiofrekvens (typ av multiplex)
CDMA 2000		teknik för 3G-telefoni som används främst i USA; avsedd för uppgradering av s.k. CDMA One-nät
CERT	Computer Emergency Response Team	IT-incidentcentrum, för förklaring se nyare förkortningen CSIRT

CGI	common gateway interface	programgränssnitt som ger webbläsare möjlighet att anropa ett program på serverdatorn; används för åtkomst av dynamiska data, såsom data i en databas
cHTML	compact HTML	delmängd av HTML avsedd att användas i handdatorer och mobiltelefoner när de kopplas upp mot webben; bygger på manövrering med knappar i stället för mus
CIO	Chief Information Officer	IT-strateg, IT-direktör, person som ansvarar för de strategiska IT-frågorna i större företag eller organisationer; sitter ofta med i ledningen och är därmed en brygga mellan IT-avdelning och övrig verksamhet
CIS	Contact Image Sensors	kontaktsensor, lysdiodbaserad sensor för bildläsare, vilken gör läsarna billigare, mer kompakta och strömsnåla än med den äldre tekniken CCD, som i gengäld erbjuder högre upplösning
CMS	Content Management System	innehållshanteringssystem, webbpubliceringssystem; system som ger möjlighet till enkel uppdatering av en webbplats oavsett HTML-kunskaper; i regel databasbaserat (med dynamiska sidor) och åtkomligt via webbläsare (för behöriga)
CRM	Customer Relationship Management	system som går ut på att kundernas behov och önskemål ska tillgodoses bättre via samordning av tidigare splittrad information om kunderna i kunddatabaser, säljstödssystem och affärssystem
CRT	Cathode Ray Tube	katodstrålerör, används i konventionella bildskärmar, "CRT-skärmar" och tv-apparater
CSIRT	Computer Security Incident Response Team	IT-incidentcentrum, organ som inrättats i många länder för att bevaka och varna för datorrelaterade hot i form av virus m.m.; i Sverige Sitic, som sorterar under Post- och telestyrelsen
CTO	Chief Technology Officer	teknisk chef, person på hög nivå (i USA oftast direkt under vd, CEO) som ansvarar för teknikinriktade IT-frågor i större företag eller organisationer; jämför CIO, IT-strateg
DAB	Digital Audio Broadcasting	digitalradio, radiosändningsteknik som medger fler kanaler på samma frekvensutrymme samt ljud i cd-kvalitet
DAS	Direct Attached Storage	direktansluten lagring, extern låda med ytterligare hårddiskar till större server; jämför NAS
DAT	digital audio tape	bandkassett för digital lagring, ursprungligen avsedd för ljud
DDoS Attack	Distributed Denial of Service Attack	distribuerad överbelastningsattack, överbelastningsattack där anropen sker från många olika datorer, ofta fjärrstyrda via maskar eller trojaner som infekterat dessa datorer utan ägarnas vetskap
DDR	Double Data Rate	dubbel datahastighet, specifikation på minneskrets som kan hantera två datavärden per klockcykel
DHCP	Dynamic Host Configuration Protocol	kommunikationsprotokoll för Internet som tilldelar klienten en tillfällig IP-adress varje gång denna kopplar upp sig
DLL	Dynamic Linked Library	dynamiskt länkbibliotek med funktioner eller data som är gemensamma för flera Windowsprogram; vid start av programmet upprättar det en länk till de funktioner/data som ligger i länkbiblioteket; DLL är också den typiska filnamnsändelsen för denna typ av fil

DLP	Digital Light Processing	tillämpning av DMD för digital bildprojicering som är vanlig i dataprojektorer (alternativ teknik till LCD); ger ljusstarka, skarpa bilder som kan beskådas utan mörkläggning av rummet
DLT	Digital Linear Tape	bandkassett för digital lagring; kapacitet 10-80 Gbyte beroende på typ av kassett och komprimering
DMB	Digital Multimedia Broadcasting	teknik för sändning av tv till mobiltelefoner via DAB-nät; kräver en inbyggd DAB-radiomottagare i mobilen; jämför DVB-H, MBMS
DMD	Digital Micromirror Device	mikrokrets täckt med en stor mängd mikrometerstora tippbara speglar som sitter med en mikrometers mellanrum och där varje spegel motsvarar en bildpunkt vid grafisk återgivning
DMZ	Demilitarized Zone	demilitariserad zon, datornät upprättat mellan externt nät (Internet) och lokalt nät där de datorer placeras som driver tjänster som skall nås utifrån; all trafik till och från dessa tjänster regleras av en brandvägg
DNS	domain name system	domännamnssystemet i Internet, som hanterar översättning mellan domännamn och IP-nummer (och tvärtom)
DoS Attack	Denial of Service Attack	överbelastningsattack, tillgänglighetsattack, typ av sabotage där någon överbelastar en server eller router genom att sända enorma mängder felaktiga datapaket så att den till slut kraschar; tjänsten eller servicen är då "inte tillgänglig" (denial of service)
DPI	Dots Per Inch	punkter per tum; hur många punkter som ryms inom en tum är ett mått som anger upplösningen hos en skrivare eller fotosättare; en vanlig upplösning hos laserskrivare är 600 DPI
DRM	1) Digital Rights Management 2) Digital Radio Mondiale	1) tekniskt innehållsskydd, skydd mot piratkopiering av e-böcker, dataprogram, filmer, musikstycken etc. som innebär krypterat innehåll + ett system som ser till att nyckeln når rätt mottagare och att alla villkor för nyttjande följs 2) digitalradioteknik baserad på SDR och komprimeringsformatet AAC
DSL	Digital Subscriber Line	digital abonnentanslutning, överordnad term för alla modemtekniker som använder sig av koppartråd för telefoni, dvs. det vanliga telefonnätet, för snabb överföring av data mellan telestationen och kundens dator. Kallas även xDSL för att markera att en inledande bokstav tillkommer i praktiken (t.ex. ADSL, VDSL, UDSL)
DTD	Document Type Definition	beskrivning av textens struktur i en viss dokumentkategori; används för SGML- och XML-dokument
DVB	Digital Video Broadcasting	uppsättning protokoll för att sända digital-tv från satellit, över kabelnät och från markbundna sändarmaster
DVB-C	DVB-Cable	DVB-protokoll för digitala sändningar i kabelnät
DVB-H	DVB-Handheld	DVB-protokoll för mobila mottagare; aktuellt för sändning av tv till mobiltelefoner; jämför DMB, MBMS
DVB-S	DVB-Satellite	DVB-protokoll för satellit-tv
DVB-T	DVB-Terrestrial	DVB-protokoll för digitala marknät
DVD	Digital Versatile Disk (tidigare: Digital Video Disk)	dvd-skiva, vidareutveckling av cd-tekniken innebärande ökad överföringshastighet och lagringskapacitet (max. 17 Gbyte mot max. 700 Mbyte för cd-rom-skivor)

DVI	Digital Visual Interface	teknik för överföring av data till både analoga och digitala (platta) bildskärmar; en DVI-port på grafikkortet kompletterar eller ersätter VGA-porten
DVI-D	Digital Visual Interface – Digital	DVI med enbart digital kapacitet; antal stift i porten: 18 (enkanalig) eller 24 (dubbla kanaler)
DVI-I	Digital Visual Interface – Integrated	DVI med både digital och analog kapacitet; antal stift: 18 + 4 extra för de analoga signalerna
EDGE	Enhanced Data rate for Global Evolution	teknik för paketförmedlad datakommunikation i GSM-nät; överföringshastighet max. 384 kbit/s (förkortningen har tidigare haft andra uttolkningar).
EDI	Electronic Data Interchange	standard för elektronisk överföring av strukturerade data mellan två informationssystem
EIDE	Enhanced IDE (IDE-2)	EIDE (IDE-2) innebär att IDE-gränssnittets elektronik är integrerad med lagringsenheten (hårddisken) i stället för att återfinnas på pc:ns moderkort eller på separat styrkort
ERP	Enterprise Resource Planning	resursplanering inom företag
FAQ	frequently asked questions	samling av frågor och svar, normalt med ursprung i verkligt ställda frågor; härstammar från Internets nätnyttsg grupper (eng. Usenet news)
FAT	File Allocation Table	filallokeringstabellen i Microsoft Windows 95 och 98 (FAT16, FAT32) är en form av innehållsförteckning som innehåller en hänvisning till varje fil på respektive hårddiskpartition
FLOPS	Floating-point operation per second	flyttalsoperation per sekund, enhet för att ange kapaciteten hos en dator när det gäller numeriska beräkningar, t.ex. 280,6 teraflops (miljarder flyttalsoperationer/s) för en av världens kraftfullaste datorer i januari 2006
FOSI	Format Output Specification Instance	specifikation som anger hur ett SGML-dokument ska se ut grafiskt
FSB	Front Side Bus	synonymt med systembuss (eng. system bus), databuss som förbinder processor med kretsutrustning och arbetsminne
FTP	File Transfer Protocol	kommunikationsprotokoll som används för överföring av filer via Internet
GAN	Global Area Network	världsomspännande nät, t.ex. det internationella telefonnätet
GHz	Gigahertz	enhet för frekvens angiven i miljarder svängningar per sekund
GML	1) Generalized Markup Language; 2) Geography Markup Language	1) standard för strukturering av dokument, föregångare till SGML; 2) XML-baserad standard för överföring och lagring av geografiska vektordata
GPRS	General Packet Radio Service	teknik för paketförmedlad datakommunikation i GSM-nät; överföringshastighet max. 115 kbit/s
GSM	Global System for Mobile Communications	standardiserat system för digital mobiltelefoni som är vanligt i Europa

GUI	Graphical User Interface	grafiskt användargränssnitt, vilket utnyttjar symboler i stället för text; Apple Macintosh och Microsoft Windows utgör kända exempel på grafiska a.
HDCP	High Definition Copy Protection; High-Bandwidth Digital-Content Protection	teknik (Intel) för att motverka piratkopiering genom att kryptera överföringen av multimediefiler mellan sändare (dator, dvd-spelare, digitalbox) och mottagare (bildskärm, projektor, tv)
HD-DVD	High Definition DVD (tidigare benämnt AOD)	vidareutveckling av dvd som innebär ökad lagringskapacitet; formatet stöds av Toshiba och NEC och konkurrerar med BD
HDMI	High-Definition Multimedia Interface	gränssnitt (vidareutveckling av DVI) som överför både bild och ljud digitalt från pc, dvd-spelare eller digitalbox till tv eller projektor; hanterar även krypterade signaler (HDCP); Alla enheter måste ha HDMI-kontakter; "Scartkontaktens efterträdare"
HDTV	High-Definition TV	högupplösnings-tv, skarp-tv, tv med klart högre upplösning än en vanlig tv och därmed en kraftigt ökad detaljrikedom och skärpa
HSCSD	High Speed Circuit Switched Data	vidareutveckling av GSM-tekniken där man genom att utnyttja fler s.k. tidsluckor ökar överföringshastigheten till maximalt 43 kbit/s; mindre intressant i och med GPRS-tekniken
HSDPA	High Speed Downlink Packet Access	teknik för att öka överföringshastigheten nedströms (till mobilen) i 3G-tekniken WCDMA; maximal hastighet är nominellt 14 Mbit/s, i praktiken 2-3 Mbit/s
HSPA	High Speed Packet Access	överordnad term för metoder att öka överföringshastigheten i 3G-tekniken WCDMA, se vidare HSDPA och HSUPA; populärt kallat "turbo 3G"
HSUPA	High Speed Uplink Packet Access	teknik för att öka överföringshastigheten uppströms (från mobilen) i 3G-tekniken WCDMA
HTML	Hypertext Markup Language	standard, baserad på SGML, för strukturering av information på bl.a. webbsidor och i e-post
HTPC	Home Theater PC	mediecenter, pc som kan ersätta eller komplettera dvd-spelare, stereoanläggning, tv, hemmabiosystem m.m.; en sådan pc är extra tystgående för att inte störa ljudupplevelsen
HTTP	Hypertext Transfer Protocol	kommunikationsprotokoll för överföring av bl.a. HTML-dokument på Internet
I/O	Input/Output	inmatning/utmatning; datorns kommunikation via sin kringutrustning med användare, sina lagringsenheter, med andra datorer i datornät; i/o-enheter: in- och utmatningsenheter som tangentbord och bildskärm
ICE	In Case of Emergency	"i nödsituation", internationellt gångbar förkortning som mobiltelefonägare kan lägga till före viktigaste anhörigs namn i mobiltelefonens adressbok för att underlätta för räddningspersonal
ICQ	"I-Seek-You"	ljudlik förkortning och varunamn för ett populärt snabbmeddelandeprogram
ICT	Information and Communications	Se vidare under ordlisteartikeln om informationsteknik (kommentaren)

	Technology	
IDE	1) Integrated Drive Electronics; 2) Integrated Development Environment	1) elektroniskt gränssnitt mellan moderkortets databuss och lagringsenheten på en persondator; även känt som ATA; 2) programmeringsmiljö, vanligen ett integrerat program bestående av en kodredigerare, en kompilator, en avlusare och en GUI-byggare
IDN	Internationalized Domain Name	internationaliserat domännamn, standardiserad teknik som gör det möjligt att använda nationella tecken som åäö i domännamn (från hösten 2003)
IKT	Informations- och kommunikationsteknik	Se vidare under ordlisteartikeln om informationsteknik (kommentaren)
IMAP	Internet Message Access Protocol (tidigare Interactive Mail Access Protocol)	standardiserat klient-serverprotokoll för e-post som bl.a. medger att inkommande brev ligger kvar på e-postservern och selektivt kan hämtas till valfri dator
IP	Internet Protocol	en uppsättning regler för kommunikation mellan datorer på Internet
ISA	Industry Standard Architecture	arkitektur för lokal databuss, framtagen på 80-talet för IBM PC/XT och AT, på 90-talet avlöst av PCI-arkitekturen; det finns även en kortplats som kallas ISA-kortplats
ISDN	Integrated Services Digital Network	ordagrant "digitalt flertjänstnät", en tjänst i det vanliga telenätet som innebär att ljud, data och bild sänds i samma ledningar
ITU	International Telecommunication Union	Internationella teleunionen, FN-organ för telekommunikationssamarbete, < http://www.itu.int/ >
ITU-T (f.d. CCITT)	ITU Telecommunication Standardization Sector	ITU:s standardiseringsavdelning, < http://www.itu.int/ITU-T/ >
JPEG, JPG	Joint Photographic Experts Group	vanligt, förlustbringande kompressionsformat för fotografiska bilder; bildfiler enligt detta format har jpeg eller jpg som filnamnsändelse
KVM switch	Keyboard, Video, Mouse switch	KVM-omkopplare; tillsats som gör att flera datorer kan manövreras med bara en uppsättning tangentbord, skärm och mus; vanligt i serverhallar
LAMP	Linux, Apache, MySQL, PHP	typisk kombination av öppna program på en server för en dynamisk webbplats: operativsystemet Linux, webbserverprogrammet Apache, relationsdatabasen MySQL och skriptspråket PHP; jämför AMP
LAN	Local Area Network	lokalt datornät, oftast begränsat till ett eller flera hus som tillhör samma organisation (t.ex. ett företag, en skola eller en bostadsrättsförening)
LCD	Liquid Crystal Display	LCD-skärm, platt bildskärm som bygger på teknik med flytande kristaller
LOL	laugh (ing) out loud; lots of love	ung. "haha", humörangivelse vid chattande; flera engelska uttydningar förekommer
LPI	Lines Per Inch	linjer per tum; hur många punktblinjer som ryms per tum är ett mått som anger linjetäthet (rastertäthet) eller upplösning vid utskrift av

		fotografiska bilder eller i en tryckprocess; värdet beror på skrivare och papperstyp
Mac	Macintosh	kortform för Apple Macintosh
MAC address	Media Access Control address	MAC-adress, numerisk maskinvaruadress unik för varje nod i ett datornät; i en pc ansluten till Internet är IP-numret kopplat till nätkortets MAC-adress
MBMS	Multimedia Broadcast Multicast Service	teknik för sändning av tv till mobiltelefoner via 3G-nät; jämför DMB, DVB-H
MBR	Master Boot Record	startsektor på pc-hårddisk; här lagras program som används för att starta datorn, så om startsektorn har blivit skadad hittar inte bios något operativsystem på hårddisken och kan därmed inte starta det
MDB	Manuell databehandling	
MFT	Master File Table	filallokeringstabellen i NTFS är en form av innehållsförteckning som innehåller en pekare till varje fil på respektive partition
MHz	Megahertz	enhet för frekvens angiven i miljoner svängningar per sekund
MIME	Multipurpose Internet Mail Extensions	standard för e-brevs format som medger att mycket annat kan ingå än bara ren text lagrad i den amerikanska teckenkoden ASCII, framför allt tecknen från andra teckenkoder (t.ex. å, ä, ö) men även bilagor med grafik-, ljud- och programfiler
MP3	MPEG (Moving Picture Expert Group) Audio Layer 3	standardiserat filformat för komprimerad ljudinformation
MUD	Multi User Dungeon	form av textbaserade rollspel via Internet eller BBS
NAS	Network Attached Storage	datornätsansluten lagring; datalagring som sker på hårddiskenhet som är direkt ansluten till lokalt datornät i stället för att finnas i filserver; jfr SAN
NAT	Network Address Translation	adressöversättning, primärt i syfte att flera datorer ska kunna dela på en publik IP-adress; routern tar den IP-adress som visas utåt medan arbetsstationerna i det lokala datornätet får interna IP-adresser av routern; därmed skyddas arbetsstationerna dessutom från olika typer av attacker utifrån
NIC	Network Interface Card	nätkort, instickskort för anslutning till datornät
NNTP	Networks News Transfer Protocol	protokoll som kan utnyttjas av de program som används för att läsa och skicka inlägg till diskussionsgrupper på Internet med användning av Usenet-News-teknik
NTFS	NT File System	filhanteringssystem som används i Microsoft Windows NT, 2000 och XP och som bl.a. kan hantera långa filnamn och mycket stora lagringsmedier
OCR	optical character recognition	optisk teckenigenkänning, bildtolkningsteknik som omvandlar en bild av en textmassa (t.ex. en boksida som man läst in med en bildläsare) till samma text i redigerbar elektronisk form
ODBC	Open Database	gränssnitt (API) som används i databasprogram för att hämta data

	Connectivity	från databaser som lagrats i andra databasformat
ODF	Open Document Format	öppet XML-baserat format för ordbehandlare, kalkylprogram och presentationsprogram; framtaget för att utgöra ett alternativ till Microsofts motsvarande slutna format; används bl.a. av kontorspaketet Open Office
OEM	Original Equipment Manufacturer	kan avse såväl det företag som tillverkar den produkt som sedan säljs under ett annat företags varumärke som det företag som säljer produkten; oklarheten gör att vi avråder från användning!
OLAP	Online Analytical Processing	flerdimensionellt analys- och beslutsstöd
PATA, P-ATA	Parallell ATA	uttryck som uppkommit för att förtydliga skillnaden mellan det äldre ATA och det nyare SATA, seriell ATA
PC	Personal Computer	persondator
PCI	Peripheral Component Interface	arkitektur för lokal databuss från Intel; ersätter/kompletterar ISA-bussen sedan 1993; det finns även en kortplats som kallas PCI-kortplats
PCIE	PCI Express	arkitektur för lokal databuss från Intel; avsedd att efterträda de äldre och långsammare PCI och AGP; avsedd för bl.a. 3D-grafikkort
PDF	Portable Document Format	filformat från Adobe för att underlätta återgivning av dokument med bibehållen grafisk utformning i olika datormiljöer; används bl.a. av Adobe Acrobat
PHP	PHP: Hypertext Preprocessor (tidigare Personal Home Page tools)	skriptspråk för generering av dynamiska webbsidor på webbservrar
PNG	Portable Network Graphics	filformat för förlustfri komprimering av bildinformation, tänkt som fritt användbart alternativ till de patentskyddade GIF- och TIFF-formaten
PoE	Power over Ethernet	standard för strömförsörjning via datornät, t.ex. av (bevaknings)kameror, IP-telefoner och accesspunkter för trådlösa nätverk
POP	Post Office Protocol	protokoll för överföring av e-post från server till klient
PPI	Pixels Per Inch	bildpunkter per tum; hur många bildpunkter, pixlar, som ryms per tum är ett mått som används för att ange upplösningen på en bildläsare eller bildskärm; en vanlig bildskärmsinställning är 1024 x 768 bildpunkter i bredd och höjd
PPP	Point-to-Point Protocol	protokoll för uppringd Internetförbindelse via modem; PPP är snabbare än det äldre protokollet SLIP och har dessutom funktioner som komprimering, fel-detektering och stöd för dynamiska IP-adresser
PPPoE	PPP over Ethernet	PPP-protokollet kompletterat med funktioner för autentisering; används av vissa bredbandsleverantörer
PPTP	Point to Point Tunneling Protocol	utvidgning av PPP som utnyttjar tunnling, dvs. inkapsling av datapaket, vanligen för att skapa ett VPN
PSTN	Public Switched	det allmänna telefonnätet

	Telephone Network	
PTS	Post- och telestyrelsen	myndighet som bevakar områdena elektronisk kommunikation (telekommunikationer, IT och radio) och post < http://www.pts.se/ >
Q&A	questions and answers	samling av frågor och svar, ofta påhittade, med marknadsförings- eller upplysningssyfte
QVGA	Quarter VGA	grafikstandard för bildskärmar med upplösningen 320 x 240 bildpunkter; används för skärmar till handdatorer och mobiltelefoner; namnet kommer av att upplösningen är fjärdedel av den i ursprungliga VGA, 640 x 480 bildpunkter
RAID	Redundant Array of Independent Disks, ursprungligen Redundant Array of Inexpensive Disks	metod för att höja datasäkerheten hos hårddiskar genom att fördela data på flera hårddiskar på ett sådant sätt att datamängden kan rekonstrueras även om någon av diskarna går sönder; dessutom ett speciellt sätt att fördela data på hårddisken så att det går snabbt att läsa och skriva
RAKEL	Radiokommunikation för effektiv ledning	gemensamt Tetrabaserat radiokommunikationssystem i Sverige för skydds- och säkerhetsmyndigheter som beräknas införas i etapper under 2005-2010 med Krisberedskapsmyndigheten som huvudman
RAM	Random Access Memory	läs- och skrivminne, minnesmedium som är både läsbart och skrivbart
RDF	Resource Description Framework	XML-tillämpning avsedd att knyta metadata till innehållet i dokument på webben; byggsten i "den semantiska webben"
RFID	Radio Frequency Identification	radiofrekvensidentifiering; teknik för trådlös överföring av små datamängder på korta avstånd mellan speciella kretsar och sändare/mottagare.
RoHS	Restriction of Hazardous Substances	EU-direktiv som reglerar användningen av miljöfarliga ämnen som bly och bromerade flamskyddsmedel i elektronikprodukter. bl.a. persondatorer; direktivet förbjuder inte användningen av de aktuella ämnena men begränsar dem så mycket som möjligt
ROM	Read-Only Memory	läsminne, minnesmedium vars innehåll enbart är läsbart och därmed inte möjligt att modifiera
RSS	1) RDF Site Summary 2) Really Simple Syndication 3) Rich Site Summary (nr 1 nyaste uttydningen, nr 3 äldsta)	XML-tillämpning som ansluter till Resource description framework (RDF) från World Wide Web Consortium; nyheter via RSS innebär att användaren får dem i kortform med några rader text och en länk till den kompletta texten; på så sätt kan senaste nytt och diskussionsinlägg på förvalda webbplatser (t.ex. tidningar, bloggar, diskussionsforum) enkelt bevakas
RTF	Rich Text Format	filformat från Microsoft som används för överföring av formaterade dokument mellan olika program och datorer
SAN	Storage Area Network	lagringsnät; delnät i lokala datornät där stora hårddiskar via växlar är förbundna sinsemellan och med servrarna, oftast via s.k. fibre channel-teknik; används vanligen när man har höga krav på snabb åtkomst till stora databaser
SAS	Serial Attached SCSI	nyare version av SCSI-standarden som bl.a. medger inkoppling av ännu fler hårddiskar
SATA, S-	Serial ATA	seriell ATA, vidareutveckling av det vanliga ATA, som bygger på

ATA		parallell dataöverföring; möjliggör smidigare kablage i datorlådan samt högre överföringshastighet
SCSI	Small Computer Systems Interface	gränssnitt för anslutning av kringutrustning till persondatorer och liknande; utläses ofta [skussi]
SD	Secure Digital	ett SD-kort är ett mycket litet flashminneskort i storlek 24 x 32 mm; vanlig minnesutbyggnad i handdatorer och digitalkameror
SDH	Synchronous Digital Hierarchy	teknik för dataöverföring i optiska fibernät; hastighet maximalt 10 Gbit/s
SDR	Software Defined Radio	programvarudefinierad radio, teknik innebärande att en generell signalprocessor med tillhörande program hanterar alla inkommande radiosignaler
SEO	Search Engine Optimization	sökmotoroptimering, att en webbplats utformas så att den hamnar så högt upp som möjligt, högrankas, i söktjänsters träfflistor, t.ex. hos Google och Yahoo
SGML	Standard Generalized Markup Language	standard för strukturering av dokument; efterföljare till GML
SITIC	Sveriges IT-incidentcentrum	organ som bevakar, varnar och ger råd angående IT-incidenter; sorterar under PTS < http://www.sitic.se/ >
SLI	Scalable Link Interface	grafikprocessortillverkaren Nvidias teknik för ökade 3D-grafikprestanda i pc via körning av två identiska grafikkort i tandem; både grafikkorten och moderkortet måste vara SLI-anpassade
SLIP	Serial Line Internet Protocol	protokoll för uppringd Internetförbindelse via modem; föråldrat och ersatt av PPP
SMS	Short Message Service	teknik för utväxling av textmeddelanden mellan mobiltelefoner
SMTP	Simple Mail Transfer Protocol	kommunikationsprotokoll för överföring av e-post
SOHO	Small Office/Home Office	"hemmakontor"; vanlig förkortning i samband med marknadsföring av program riktade till riktigt små företag, enmansföretag etc.
SPI	Stateful Packet Inspection	dynamisk paketfiltrering, brandväggsfunktion som inte bara kontrollerar pakethuvudet (avsändare och mottagare) utan även undersöker paketens innehåll och utifrån det utför en kontextbaserad klassificering och filtrering
SPIM	SPam over Instant Messaging	SPIM, skräppost via snabbmeddelanden
SPIT	SPam over Internet Telephony	SPIT, skräppost via Internettelefoni
SQL	Structured Query Language	standardiserat språk för frågeställning, hantering och manipulation av data i relationsdatabaser
SSID	Server Set Identifier	namn som åsatts ett trådlöst nät; den öppna utsändningen av SSID stängs ofta av för att försvåra snyltsurfnig
STP	shielded twisted pair	skärmad tvinnad parkabel
SVCD	Super Video Compact	komprimerat format (MPEG-2) för lagring av film på vanliga cd-

	Disc	skivor, förbättrad bild- och ljudkvalitet än hos föregångaren VCD men sämre än hos dvd-formatet; ca 60 minuter film/skiva; spelas upp i dvd-spelare eller i cd-läsare i dator med rätt programvara
SVG	Scalable Vector Graphics	vektor- och xml-baserad W3C-standard för att beskriva tvådimensionell grafik; vektorbaserad grafik beskrivs med formler och inte med de individuella bildpunkter som bilden består av vid presentation; därmed blir grafiken skalbar, så att bildens storlek kan ändras utan att tappa i kvalitet
SVGA	Super VGA	vidareutveckling av VGA som stöder högre upplösning, 800 x 600 bildpunkter
TAPI	Telephone Application Programming Interface	gränssnitt för kommunikation mellan en dator med Windows och ett telefonsystem
TCP	Transmission Control Protocol	protokoll i TCP/IP-nät; möjliggör för två värddatorer att etablera förbindelse med varandra och utbyta dataströmmar och säkerställer att alla datapaket kommer fram och att de levereras i samma ordning som de sändes
TDD	Time Division Duplex	teknik som ingår i 3G-standarderna UMTS; kan endast överföra datatrafik men är snabbare på det än WCDMA
TDMA	Time Division Multiple Access	teknik för digital överföring av radiosignaler; bygger på tidsuppdelad överföring av samtalen så att varje samtal tilldelas en tidslucka på en viss frekvens; ingår i GSM-tekniken.
TETRA	Terrestrial Trunked Radio (tidigare Trans-European Trunked Radio)	markbaserad trunkad radio, teknik för mobilradionät speciellt avsedda för gruppkommunikation; den enskilde användaren uppfattar det som om man har en egen radiokanal för sin arbetsgrupp, men i själva verket delar en mängd användare på en bank av kanaler, trunken, som radionätet delar ut alltefter behov; inriktat på behoven hos polis, räddningstjänst och andra organisationer med stora fordonsflottor
TFT	Thin Film Transistor	aktiv matris, teknik som används för platta färgbildskärmar, <i>TFT-skärmar</i>
TFTP	Trivial File Transfer Protocol	enkel form av FTP som använder UDP och som saknar säkerhetskontroller; används ofta av servrar för att starta disklösa arbetsstationer
TLD	Top Level Domain	toppdomän; se även frågesvaret om toppdomäner
TWAIN	"Technology (Toolkit) Without An Interesting Name"	gränssnitt (API) för kommunikation mellan bildbehandlingsprogram och en bildläsare eller digitalkamera; Nya bildläsare brukar levereras med drivrutiner för TWAIN; namnet är hämtat ur Kiplings The ballad of East and West: "... and never the twain shall meet ..." vilket avspeglar tidigare problem med att koppla bildläsare till pc. Den populära efterhandskonstruktionen "Technology without ..." lever dock sitt eget liv
UDMA	Ultra DMA, Ultra Direct Memory Access	vidareutveckling av ATA-3-standarderna till dubbla överföringshastigheten; även känt som ATA-4
UDP	User Datagram Protocol	protokoll som i likhet med TCP ligger "ovanpå" IP men som saknar felkorrigering och flödeskontroll; används bl.a. för direktuppspelat ljud och videosändningar där det är viktigt att data kommer i en jämn ström

UDSL	Universal DSL	DSL-variant som är snabbare än och bakåtkompatibel med ADSL och VDSL; maximal överföringshastighet 200 Mbit/s inom visst avstånd från telestationen
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System	den s.k. tredje generationens system för mobiltelefoni som klarar dataöverföring i så höga hastigheter att åtkomst av information från Internet och många andra Internettjänster blir praktiskt möjliga
UPS	Uninterruptible Power Supply	strömkälla, ofta batterier, som fungerar även vid kortare avbrott på elnätet
URI	Uniform Resource Identifier	generell resursidentifierare; unik adress till alla slags resurser på webben såsom HTML-dokument, bilder, video och dataprogram; överordnad URL och URN
URL	Uniform Resource Locator	generell resurspekare, webbadress; typ av URI som definierar var och hur en resurs, t.ex. ett dokument, kan hämtas
URN	Uniform Resource Name	generellt resursnamn; typ av URI som identifierar själva resursen, inte var den finns att hämta och som därför är oberoende av lokalisering; syntaxen liknar den för URL, t.ex. pekar "urn:isbn:0451450523" mot en bok med angivet ISBN-nummer
USB	Universal Serial Bus	standardiserad seriebuss för datakommunikation
UTP	unshielded twisted pair	oskärmad tvinnad parkabel
UWB	Ultra Wide Band	radioteknik som kan bli alternativ till Bluetooth för trådlös dataöverföring; första generationens utrustning väntas klara 500 Mbit/s
W3C	World Wide Web Consortium < http://www.w3.org/ > < http://www.w3c.se/ >	Internetanknuten organisation som utvecklar specifikationer, riktlinjer, programvara och verktyg för att se till att webben når sin fulla potential som ett forum för information, handel och gemensam förståelse; det svenska kontoret finns på SICS, Swedish Institute of Computer Science, < http://www.sics.se/ >.
WAN	Wide Area Network	icke-lokalt datornät, normalt bestående av två eller flera lokala datornät (LAN)
WAP	wireless application protocol	protokoll för trådlös överföring av data som sedan kan visas i t.ex. ett mobiltelefonfönster
VCD	Video Compact Disc	komprimerat format (MPEG-1) för lagring av film (bild+ljud) på vanliga cd-skivor; ca 60 minuter film/skiva; spelas upp i dvd-spelare eller i cd-läsare i dator med rätt programvara; vanligt i Asien; jämför det nyare SVCD
WCDMA	Wideband CDMA	teknik för 3G-telefoni som används främst i Europa, Afrika och Asien; utvecklad för uppgradering av befintliga GSM-nät till 3G-nät
VDSL	Very high bit-rate DSL	DSL-variant som är snabbare än ADSL; maximal överföringshastighet 50 Mbit/s inom visst avstånd från telestationen
WEP	Wired Equivalent Privacy	enkel form av kryptering av dataöverföring i trådlösa nät (WLAN); jämför det nyare WPA
VGA	Video Graphics Array	grafikstandard för pc; bygger på analoga signaler och stöder upplösningen 640 x 480 bildpunkter i grafiskt läge (vid 16 färger)

Wi-Fi	Wireless Fidelity	trådlöst lokalt nät (WLAN) med så hög kapacitet att det kan kallas bredband; anspelar på beteckningen Hi-Fi som tidigare användes om ljudanläggningar som lät bättre än genomsnittet
WMA	Windows Media Audio	format från Microsoft för komprimering av ljudfiler; komprimerar mer än mp3 (filändelse: wma)
VoIP	Voice over Internet Protocol	teknik för överföring av tal via Internetprotokollet IP; utnyttjas i IP-telefoni (Internettelefoni); se även frågesvaret om nomadic VoIP
WPA	WiFi Protected Access	säkrare form av kryptering av dataöverföring i trådlösa nät (WLAN) än WEP
VPN	Virtual Private Network	tjänst som innebär att lokala nät och telefonnät inom ett företag samt distansarbetande anställdas datorer och telefoner kopplas samman i en tele- eller datanätoperatörs nät på ett sådant sätt att det för användarna ter sig som ett enda företagsnät
XBRL	eXtensible Business Reporting Language	språk för finansiell rapportering som bygger på ett internationellt standardiserat XML-baserat format för ekonomisk information
XGA	eXtended Graphics Array	grafikstandard för pc; stöder upplösningen 640 x 480 bildpunkter (vid 65536 färger), 1024 x 768 bildpunkter (vid 256 färger)
XHTML	Extensible HyperText Markup Language	omskrivning av HTML baserad på och anpassat till XML, Extensible Markup Language; XHTML 1.0 avlöste i januari 2000 HTML 4.01 som "officiell" version av HTML, se även < www.w3.org/MarkUp/#recommendations >.
XML	Extensible Markup Language	förenklad variant av SGML anpassad för användning på Internet
XSL	Extensible Style Sheet Language	beskrivningsspråk för dokumentformatering i XML

Upp till [Svenska datatermgruppens ingångssida](#)

Källa/författare: Svenska datatermgruppen <dataterm-kontakt@nada.kth.se>

Sidansvarig: Peter Svanberg, Nada, KTH <psv@nada.kth.se>

Senast ändrad 11 maj 2007

Tekniskt stöd: Nadas webbmästare <webmaster@nada.kth.se>